

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Quæstiones, Qvæ Dispvatæ Dicvntvr, & Quæstiones
Quodlibetales, siue Placitorum eiusdem S. Thomæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

Vtrum numerus personarum sit in diuinis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72780](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72780)

nem in communi. Et similiter hoc nomen, Persona, & si non significet paternitatem neq; filiationem neque communem spirationem, aut processionem, tamen significat relationem in communi, per modum iam dictam, sicut & hoc nomen relatio suo modo.

ARTICVLVS V.

Utrum numerus personarum sit in diuinis.

QUINTO quaeritur, utrum numerus personarum sit in diuinis. Et vñ q non. Dicitur. Boetius in lib. de Tri. Hoc vere vnum est, in quo nullus est numerus: sed Deus est verissime vnus. ergo in eo nullus est numerus. Sed dicendū, quod in Deo non est numerus simpliciter: sed numerus personarum.

¶ 2 Sed contra, semper ad fm quid, sequitur simpliciter qñ determinatio nō est diminuens. sequitur enim, Est homo albus. ergo est homo: sed nō sequitur, Est homo mortuus. ergo est homo: sed hoc quod dī numerus personarum, non est determinatio diminuens, cum persona sit quoddam cōpletissimū. ergo sequitur si est in diuinis numerus personarum, q sit ibi numerus simpliciter.

¶ 3 Præ. Vni opponitur multitudo, fm Philof. 10. Metaph. sed opposita non inunt eidem. Cū ergo in Deo sit summa vnitas, non potest in eo esse aliquis numerus, vel aliqua pluralitas.

¶ 4 Præ. Vbi cumque est numerus, ibi est pluralitas vnitarum: vbi autem sunt plures vnitates, ibi est multiplex esse: aliud enim est esse huius vnitatis, & aliud illius. Si ergo in Deo est numerus, oportet quod sit in eo multiplex esse, & ita multiplex essentia, quod pater esse falsum.

¶ 5 Sicut vnum est indiuisiū, ita multitudo non est sine diuisione: sed in Deo non potest esse aliqua diuisio, cum non sit ibi aliqua compositio: ergo non potest esse in diuinis aliquis numerus.

¶ 6 Præ. Omnis numerus habet partes: componitur enim ex vnitatibus: sed in Deo non sunt aliqua partes, cum non sit ibi compositio. ergo in Deo non est numerus.

¶ 7 Præ. Illud per quod creatura differt a Deo, non debet Deo attribui: creatura autem differt a Deo per hoc, quod in numero quodam constituta est, secundum illud Sap. 11. Omnia in numero, pondere, & mensura constituitur. Numerus ergo non debet poni in diuinis.

¶ 8 Præ. Numerus est species quantitatis: in Deo autem non est aliqua quantitas, propter quod si aliquid quantitatem significans in diuinam prædicationem venerit, mutatur in substantiam, vt dicit Boetius in lib. de Trin. Aut ergo numerus nullo modo est in diuinis, aut ad substantiam pertinet, quod est contra fidem.

¶ 9 Præ. Vbi cumque est numerus, ibi sunt numeri passiones, vt perfectum, & diminutum, multiplicatio & diuisio, & alia huiusmodi quæ consequuntur numerum: hæc autem in Deo esse non possunt. ergo in Deo non potest esse numerus.

¶ 10 Præ. Oīs numerus finitus est. quod ergo est infinitus, non est numerabile. ergo cū Deus sit infinitus, in eo non potest esse numerus. Sed dicendū, q Deus, & si est infinitus nobis, est tñ infinitus sibi.

¶ 11 Sed contra, verius competit Deo quod competit ei secundum seipsum, quàm quod competit ei secundum nos. Si ergo Deus est finitus sibi, infinitus autem nobis, verius est finitus, quàm infinitus, quod patet esse falsum.

¶ 12 Præ. Secundum Phil. in 10. Metaph. Numerus

A est multitudo mensurata per vnum: Deus est mensura non mensurata. ergo in Deo nō est numerus.

¶ 13 Præ. In omni natura q non differt a suo supposito, impossibile est multiplicari supposita illius naturæ, pp hoc enim impossibile est esse plures homines in vna natura humana, quia hic homo nō est sua humanitas. Et ideo multiplicatio idiuuorū i vna natura humana, cōsequit diuersitatē principiorum indiuidualū, q nō sunt de rōne naturæ cōis. In substantijs autē immaterialibus in quib. ipsa natura speciei est suppositum subsistens, non est possibile esse plura indiuidua vnus speciei: sed in Deo maxime est idem natura, & suppositum, quia ipsum esse diuinum quod est natura diuina, est subsistens. Impossibile est ergo quod in natura diuina sint plura supposita, vel plures personæ.

¶ 14 Præ. Persona est nomen rei. ergo vbi non est numerus rerum, non est numerus personarū: sed in Deo non est numerus rerum. Dicit enim Dam. q in diuinis pater, & filius & Spiritus sanctus, re quædem sunt vnum, ratione autē, & cogitatione differunt. ergo in Deo non est numerus personarum.

¶ 15 Præ. Impossibile est in aliquo vno esse rerū pluralitatem, abique rerum compositio: Deus autē vnus est. Si ergo in Deo sunt plures personæ, quod est esse plures res, sequitur quod in eo sit compositio, quod simpliciter diuinæ repugnat.

¶ 16 Præ. Absolutū pfectū est q relatiū: sed proprietates absolute. i. attributa essentialia, ut sapiētia, iustitia, & hmōi, nō cōstituūt i Deo plures psonas. ergo nec pprietates relatiue, vt pñitas, & filiatio.

¶ 17 Præ. Ea quib. aliqua ab inuicem distinguuntur, comparantur ad ipsa sicut differentia constitutiua ipsorum. Si ergo personæ in diuinis, relationibus distinguuntur, oportet q relationes sint quasi differentie constitutiua personarum, & ita in personis diuinis erit aliqua compositio, cū differentia adueniens generi constituat speciem.

¶ 18 Præ. Ea quæ distinguuntur per formas specie differentes, nec est specie differre, sicut homo, & equus differunt specie, sicut rōnale, & irrationale. pñitas autē, & filiatio sunt relationes specie differentes. ergo si personæ diuinæ solis relationibus distinguuntur, necesse est q specie differat, & ita non erunt vnus naturæ, quod est cōtra fidem.

¶ 19 Præ. Non est intelligibile q aliqua sint supposita diuersa, quorum est vnum esse: sed in diuinis non est nisi vnum esse. ergo impossibile est q sint ibi plura supposita, vel plures personæ.

¶ 20 Præ. Cū creatio sit proprie actio Dei, oportet q procedat a quolibet supposito diuinæ naturæ, impossibile est autē q hæc actio cum sit vna, proueniat à pluribus suppositis, quia vna actio non est, nisi ab vno agente. ergo impossibile est q diuinæ nature sint plura supposita, sine plures personæ.

¶ 21 Præ. Diuersitas proprietatū, non facit diuersa supposita in istis inferiorib. non. n. per hoc q hic est albus, & ille niger, est hoc suppositū humane nature aliud ab illo: sed per diuersitatem materiæ indiuidualis quæ est substantia indiuiduorū, hoc suppositū est aliud ab illo. Si ergo in diuinis nō est distinctio, nisi p proprietates relatiuas, impossibile est q sit ibi pluralitas suppositorū vel personarū.

¶ 22 Præ. Supreme creature sunt Deo similiores, quàm infime: in infimis autem creaturis sunt plura supposita in vna natura, nō autem in supremis, sicut in corporib. celestibus. ergo nec in Deo sunt plures personæ in vna natura.

¶ 23 Pr. Qñ tota pfectio speciei iuenitur i vno supposito, Quest. dis. Thomæ. L 4 posito,

Lib. c. xii.

posito, non sunt plura supposita illius naturae, sicut Phil. probat in 1. Co. & mun. q. est vnus tantū mundus, quia constat ex tota sua materia, tota autem perfectio diuinæ naturae inuenitur in uno supposito. Non ergo sunt plura supposita, uel personae in una natura. Sed dicendum, quod ad plenitudinem gaudij requiritur quod sit consortium pluriū in diuina natura, quia nullius rei sine cōsortio potest esse iocunda possessio, ut dicit Boetius. Oportet etiam ad perfectionem amoris, ut unus diligat alterum quantum seipsum.

¶ 24. Sed contra, plenitudinem gaudij, & amoris hñe in alio, est eius qui non habet bonitatis sufficientiam in seipso. Vnde Phil. dicit in 9. Eth. q. mali qui non habent delectabile in seipsis, quarunt cum alijs conuersari, boni autē quarunt cōuersari, secum quasi in seipsis causam iocunditatis habentes, diuina autem natura non potest esse absque oī sufficientia bonitatis, ergo cum vnum suppositū diuinæ naturae habeat in se, omnem plenitudinē gaudij, & amoris, non pp hoc oportet ponere in diuinis plura supposita, uel plures personas.

SED CONTRA est, quod dicitur prima Ioan. vlt. Tres sunt qui testimonium dant in celo, pater verbum & Spiritus sanctus.

¶ 2. Præc. Athanasius dicit in simbolo, Totæ tres personæ coæternæ sibi sunt, & coæquales, ergo est in diuinis numerus personarum.

RESPON. Dicendum, q. pluralitas personarum in diuinis, est de his quæ fidei subiacet, & naturali ratione humana, nec inuestigari, nec sufficēter intelligi potest: sed in patria intelligendum expectatur, cum Deus per essentiam uidebitur uisione fidei succedente: sed tñ sancti patres propter inflatiam eorum, qui fidei contradicunt coacti sunt & de hoc disserere, & de alijs quæ spectant ad fidem, modeste tñ & reuerenter absque cōprehēdēdi p̄sumptione. Nec talis inquisitio est inuulnitas, cum p̄ eam eleuetur animus ad aliquid ueritatis capiendum quod sufficiat ad excludendos errores. Vnde Hil. dicit in lib. de Tri. Hoc credendo, s. pluralitē personarum in diuinis, incipe, percurrere, persisterē: & si non perueniturum me sciam, tñ gratulabor p̄fecturum. Qui n. pic infinita prosequitur, & si nō contingat aliquando, tñ proficiet procedendo. Ad manifestationem ergo aliqualem huius q̄onis, & præcipue s̄m quod Aug. eam manifestat, considerandum est q. omne quod est perfectum in creaturis, oportet Deo attribui, secundum id quod est de ratione illius perfectionis absolute, non secundū modum quo est in hoc vel in illo. Non enim bonitas est in Deo, uel sapientia, secundum aliquod accidens, sicut in nobis, quāuis in eo sit summa bonitas, & sapientia perfecta. Nihil autem nobilius, & perfectius in creaturis inuenitur, quā intelligere, cuius signum est q. inter ceteras creaturas, intellectuales substantiæ sunt nobiliores, & s̄m intellectum ad Dei imaginem facte dicuntur. Oportet ergo q. intelligere Deo conueniat, & omnia quæ sunt de ratione eius, licet alio modo conueniat sibi quā creaturis. De ratione autē eius quod est intelligere est quod sit intelligens, & intellectum.

Id autem quod est per se intellectum, non est res illa cuius notitia per intellectum habetur, cum illa quæque sit intellecta in potentia tantum, & sit extra intelligentem, sicut cum homo intelligit res materiales, ut lapidem, uel animal, aut aliud huiusmodi, cum tamen oporteat quod intellectum sit in intelligente, & unum cum ipso. Neque etiam in-

tellectum, per se est similitudo rei intellecte, per quam informatur intellectus ad intelligentem. Intellectus enim non potest intelligere, nisi secū dum quod sit in actu per hanc similitudinem, sicut nihil aliud potest operari secundum q. est potentia, sed secundum q. sit actu per aliquam formam. Hæc ergo similitudo se habet in intellectu, sicut intelligendi principium, ut calor est principium calcificationis, non sicut intelligendi terminus. Hoc est primo, & per se intellectum, quod intellectus in seipso concipit de re intellecta, sicut lud sit definitio, siue aliqua enuntiatio, secundum q. ponuntur duæ operationes intellectus in 3. de Anima. Hoc autē sic ab intellectu conceptum, & uerbum interius, hoc n. est quod significatur per uocem. Non enim uox exterior, significat ipsum intellectum, aut formam ipsius intelligibilem, aut ipsum intelligere: sed conceptum intellectus, quo mediante, significat rem, ut cum dico, homo, homo est animal. Et quantum ad hoc non differt utrum intellectus intelligat se, uel intelligat aliud a se. Sicut enim cum intelligit aliud a se, format conceptum illius rei, quod uoce significatur, ita cum intelligit seipsum, format conceptū sui, quod uoce etiam potest exprimere. Cum ergo in Deo sit intelligere, & intelligendo seipsum, intelligat omnia alia, oportet q. ponatur in ipso esse conceptio intellectus, quæ est absolute de rōne eius quod est intelligere. Si autem possemus comprehendere, intelligere diuinum quid, & quō est, sicut comprehendimus intelligere nostrum, non esset supra rationem conceptio uerbi diuini, sicut neque conceptio uerbi humani. Possemus tñ scire quid sit, & quō non sit illud intelligere, per quod possumus scire dñam uerbi concepti a Deo, & uerbi concepti ab intellectu nostro. Scimus enim primo q. in Deo est tñ unum intelligere, non multiplex, sicut in nobis. Aliud enim est intelligere nostrum quo intelligimus lapidem, & quo intelligimus plantam, sed unum est Dei intelligere, quo Deus intelligit se, & omnia alia. Et ideo intellectus n̄ conceptus multa uerba, sed uerbum conceptum a Deo & unum tantum. Iterum intellectus n̄ imperfectus, plerumque intelligit, & seipsum, & alia intelligere autem diuinum non potest esse imperfectum. Vnde uerbum diuinum est perfectum, per dñe omnia representans: uerbum autē nostrum frequenter est imperfectum. Iterum in intellectu nostro aliud est intelligere, & aliud esse, & ideo uerbum conceptum in intellectu nostro, cum procedat ab intellectu, in quantum est intellectus, non unum est: natura, sed solum in intelligere. Intelligere autem Dei est esse eius. Vnde uerbum quod procedit a Deo in quantum est intelligens, procedit ab eo quantum est existens. Et propter hoc uerbum conceptum habet eandem essentiam, & naturam, quam intellectus concipiens. Et quia quod recipit naturam in re, inuenitib. dñi genitum, & filium, uerbum diuinum dñi genitum, & filium. Verbum autem nostrum non potest dici genitum ab intellectu, nec filius eius, nisi metaphorice. Sic ergo relinquatur, q. cum uerbum intellectus nostri ab intellectu differat in duobus, in hoc, s. & quod est ab eo, est alterius naturæ, subtrahit a diuino uerbo naturæ differentia, ut ostensum est, relinquatur q. sit differentia secundum hoc solum, q. est ab alio. Cum ergo differentia causet numerum, relinquatur quod in Deo sit solum numerus relationum. Relationes autem in diuinis non sunt accidentia, sed

Lib. 9. c. 2. 4. non potest a sine. 10. 3.

In suo simbolo quæque uultus esse.

Lib. inter principium & medium.

Ansel. i monologio .c. 14. a medio.

D. 75.

vnaquaq; earum est realiter diuina essentia. Vnde & vnaquaq; earum est subsistens, sicut diuina essentia, vt sicut diuinitas est idem quod Deus, ita paternitas est idem quod pater, & per hoc pater idem quod Deus. Numerus ergo relationum, est numerus rerum subsistentium in diuina natura. Res aut subsistentes in diuina natura sunt diuinae personae, vt ex praecedenti articulo patet. Et propter hoc ponimus personarum numerum in diuinis.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod Boetius per verba illa intendit excludere numerum a diuina essentia: de hoc enim agit.

AD SECUNDUM dicendum, quod licet personae in quantum sunt subsistentes, non habeant, quod diminuant de ratione numeri, habent hoc tamen in quantum sunt relationes. Nam distinctio secundum relationes est minima, sicut & relatio minimum habet de ente, inter omnia genera.

AD TERTIUM dicendum, quod vnitates, & pluralitas attribuitur Deo non secundum idem: sed vnitates secundum essentiam, pluralitas secundum personas: vel vnitates secundum absolutam, pluralitas secundum relationes.

AD QUARTUM dicendum, quod cum pluralitas vnitatum ex aliqua distinctione causetur, vbi est distinctio secundum esse, oportet, quod vnitates secundum esse differant. Vbi autem est distinctio secundum relationes, oportet, quod vnitates ex quibus consistit pluralitas, solum relationibus abinuicem distinguantur.

AD QUINTUM dicendum, quod quilibet distinctio sufficit ad pluralitatem similem constituendam. Vnde sicut in Deo non est diuisio secundum absolutam, quia sine compositione esse non potest, sed solum distinctio relationum: ita non est in Deo pluralitas quantum ad absolutam, sed solum quantum ad relationes, vt iam dictum est.

AD SEXTUM dicendum, quod vnitates semper sunt partes numeri, si loquamur de numero absoluto quo numeramus: si autem loquamur de numero, qui est in rebus, tunc non est ratio totius, & partis in numero, nisi sicut inuenitur totus, & pars in rebus numeratis. Dicitur autem relationes in diuinis, non sunt partes, sicut paternitas & filiation non sunt partes Sortis, quamuis sit pater, & filius diuersorum. Vnde nec vnitates relationum comparantur ad numerum relationum, ut partes.

AD SEPTIMUM dicendum, quod creatura differt a Deo in hoc, quod producit in numero essentialium principiorum: talis autem non est numerus personarum.

AD OCTAuum dicendum, quod numerus, qui est species quantitatis causatur ex diuisione continui. Vnde sicut quantitas continua est quid mathematicum, quia est separata a materia sensibili secundum rationem, & non secundum esse: ita & numerus, qui est species quantitatis, qui est subiectum arithmeticae, cuius principium est vnum, quod est prima mensura quantitatis. Vnde pater, quod hic numerus non potest esse in rebus immaterialibus, sed est in eis multitudo, quae opponitur vni quod conuertitur cum ente, quae quidem causatur ex diuisione formali, quae est per quasdam formas oppositas, vel absolutas, vel relativas. Et talis numerus est in diuinis.

AD NONUM dicendum, quod illae passiones consequuntur numerum, qui est species quantitatis, qui competit in diuinis, vt dictum est.

AD X. Dicendum, quod Deus est infinitus secundum perfectionem magnitudinis & sapientiae, & huiusmodi.

A di. Vnde in Psal. dicitur, quod sapientia eius non est numerus: sed processio in diuinis secundum quam multiplicatur persona diuina, non est in infinitum: non enim est immoderata diuina generatio, vt Augustinus in libro de Trinitate. Et ideo nec personarum numerus est infinitus.

AD XI. Dicendum, quod Deus dicitur esse finitus sibi, non quia cognoscat se esse finitum, sed quia ita comparatur ad se, sicut ad nos comparatur finita; in quantum comprehendit seipsum.

AD XII. Dicendum, quod illa definitio datur de numero secundum quod est in genere quantitatis, ad quod pertinet ratio mensurae.

AD XIII. Dicendum, quod in rebus creatis principia indiuiduantia duo habent, quorum vnum est, quod sunt principium subsistendi, natura enim eorum de se non subsistit, nisi in singularibus. aliud est, quod principia indiuiduantia supposita naturae eorum abinuicem distinguuntur. In diuinis autem proprietates personales hoc solum habent, quod supposita diuinae naturae abinuicem distinguuntur, non autem sunt principium subsistendi diuinae essentiae. Ipsa enim diuina essentia est secundum se subsistens: sed e conuerso proprietates personales habent, quod subsistat ab essentia. Ex eo enim paternitas habet, quod sit res subsistens, quia essentia diuina cui est idem secundum rem, est res subsistens, ut inde sequatur, quod sicut essentia diuina est Deus, ita paternitas est pater. Et ex hoc est etiam, quod essentia diuina non multiplicatur secundum numerum ex pluralitate suorum suppositorum, & sicut accidit in istis inferioribus. Nam ex eo aliquid secundum numerum multiplicatur, ex quo subsistentiam habet. Licet autem diuina essentia secundum se ipsam (vt ita dicam) indiuiduetur quantum ad hoc quod est per se subsistere: tamen ipsa vna existente secundum numerum, sunt in diuinis plura supposita abinuicem distincta per relationes subsistentes.

AD XIV. Dicendum, quod si pater, & filius, & spiritus sanctus non res, sed solum ratione differunt, nihil prohibet vnum de altero predicari: sicut vestis, & tunica de se inuicem predicantur. & similiter pater est filius, & e conuerso, quod est heresis Sabelliana. Vnde dicendum est, quod pater, & filius, & spiritus sanctus sunt tres res, ut Augustinus dicit in libro de doctrina christiana, si tamen res pro re relativa accipiatur: si enim sumatur pro absoluto, sic sunt una res, ut idem Augustinus dicit. Et hoc modo sumendum est, quod Damascenus dicit, quod sunt vnum re. Quod autem dicit, quod ratione tamen distinguuntur, e conuerso exponitur id est, relatione. Nam relatio & si per comparationem ad relationem oppositam distinctionem realem faciat in diuinis, tamen ab essentia diuina non differt, nisi ratione, cum hoc etiam relatio inter omnia genera debiliori modo res est.

AD XV. Dicendum, quod pluralitas rerum in diuinis, est pluralitas relationum subsistentium oppositorum, ex quo non sequitur compositio in diuinis. Nam relatio comparata ad essentiam diuinam, non differt re: sed ratione solum. unde non facit compositionem cum ipsa, sicut nec bonitas, nec aliud essentialium attributorum: sed per comparationem ad oppositam relationem est pluralitas rerum, non tamen compositio, quia relationes oppositae, in quantum huiusmodi, abinuicem distinguuntur. Compositio uero non est ex aliquibus distinctis, in quantum distincta sunt.

AD XVI. Dicendum, quod attributa essentialia nulla abinuicem habent oppositionem, sicut relationes. Et ideo licet subsistant sicut relationes, non tamen constituunt pluralitatem suppositorum abinuicem distinctorum,

In principijs indiuiduantibus duo haec an madueritas.

D. 1148.

L. i. ca. 5. vlt esse 10. vlt esse loco nunc dicto.

Loco citato in argu.

...e...
...n...
...p...
...q...
...r...
...s...
...t...
...u...
...v...
...w...
...x...
...y...
...z...
...a...
...b...
...c...
...d...
...e...
...f...
...g...
...h...
...i...
...k...
...l...
...m...
...n...
...o...
...p...
...q...
...r...
...s...
...t...
...u...
...v...
...w...
...x...
...y...
...z...
...a...
...b...
...c...
...d...
...e...
...f...
...g...
...h...
...i...
...k...
...l...
...m...
...n...
...o...
...p...
...q...
...r...
...s...
...t...
...u...
...v...
...w...
...x...
...y...
...z...
...a...
...b...
...c...
...d...
...e...
...f...
...g...
...h...
...i...
...k...
...l...
...m...
...n...
...o...
...p...
...q...
...r...
...s...
...t...
...u...
...v...
...w...
...x...
...y...
...z...
...a...
...b...
...c...
...d...
...e...
...f...
...g...
...h...
...i...
...k...
...l...
...m...
...n...
...o...
...p...
...q...
...r...
...s...
...t...
...u...
...v...
...w...
...x...
...y...
...z...
...a...
...b...
...c...
...d...
...e...
...f...
...g...
...h...
...i...
...k...
...l...
...m...
...n...
...o...
...p...
...q...
...r...
...s...
...t...
...u...
...v...
...w...
...x...
...y...
...z...
...a...
...b...
...c...
...d...
...e...
...f...
...g...
...h...
...i...
...k...
...l...
...m...
...n...
...o...
...p...
...q...
...r...
...s...
...t...
...u...
...v...
...w...
...x...
...y...
...z...
...a...
...b...
...c...
...d...
...e...
...f...
...g...
...h...
...i...
...k...
...l...
...m...
...n...
...o...
...p...
...q...
...r...
...s...
...t...
...u...
...v...
...w...
...x...
...y...
...z...
...a...
...b...
...c...
...d...
...e...
...f...
...g...
...h...
...i...
...k...
...l...
...m...
...n...
...o...
...p...
...q...
...r...
...s...
...t...
...u...
...v...
...w...
...x...
...y...
...z...
...a...
...b...
...c...
...d...
...e...
...f...
...g...
...h...
...i...
...k...
...l...
...m...
...n...
...o...
...p...
...q...
...r...
...s...
...t...
...u...
...v...
...w...
...x...
...y...
...z...
...a...
...b...
...c...
...d...
...e...
...f...
...g...
...h...
...i...
...k...
...l...
...m...
...n...
...o...
...p...
...q...
...r...
...s...
...t...
...u...
...v...
...w...
...x...
...y...
...z...
...a...
...b...
...c...
...d...
...e...
...f...
...g...
...h...
...i...
...k...
...l...
...m...
...n...
...o...
...p...
...q...
...r...
...s...
...t...
...u...
...v...
...w...
...x...
...y...
...z...
...a...
...b...
...c...
...d...
...e...
...f...
...g...
...h...
...i...
...k...
...l...
...m...
...n...
...o...
...p...
...q...
...r...
...s...
...t...
...u...
...v...
...w...
...x...
...y...
...z...
...a...
...b...
...c...
...d...
...e...
...f...
...g...
...h...
...i...
...k...
...l...
...m...
...n...
...o...
...p...
...q...
...r...
...s...
...t...
...u...
...v...
...w...
...x...
...y...
...z...
...a...
...b...
...c...
...d...
...e...
...f...
...g...
...h...
...i...
...k...
...l...
...m...
...n...
...o...
...p...
...q...
...r...
...s...
...t...
...u...
...v...
...w...
...x...
...y...
...z...
...a...
...b...
...c...
...d...
...e...
...f...
...g...
...h...
...i...
...k...
...l...
...m...
...n...
...o...
...p...
...q...
...r...
...s...
...t...
...u...
...v...
...w...
...x...
...y...
...z...
...a...
...b...
...c...
...d...
...e...
...f...
...g...
...h...
...i...
...k...
...l...
...m...
...n...
...o...
...p...
...q...
...r...
...s...
...t...
...u...
...v...
...w...
...x...
...y...
...z...
...a...
...b...
...c...
...d...
...e...
...f...
...g...
...h...
...i...
...k...
...l...
...m...
...n...
...o...
...p...
...q...
...r...
...s...
...t...
...u...
...v...
...w...
...x...
...y...
...z...
...a...
...b...
...c...
...d...
...e...
...f...
...g...
...h...
...i...
...k...
...l...
...m...
...n...
...o...
...p...
...q...
...r...
...s...
...t...
...u...
...v...
...w...
...x...
...y...
...z...
...a...
...b...
...c...
...d...
...e...
...f...
...g...
...h...
...i...
...k...
...l...
...m...
...n...
...o...
...p...
...q...
...r...
...s...
...t...
...u...
...v...
...w...
...x...
...y...
...z...
...a...
...b...
...c...
...d...
...e...
...f...
...g...
...h...
...i...
...k...
...l...
...m...
...n...
...o...
...p...
...q...
...r...
...s...
...t...
...u...
...v...
...w...
...x...
...y...
...z...
...a...
...b...
...c...
...d...
...e...
...f...
...g...
...h...
...i...
...k...
...l...
...m...
...n...
...o...
...p...
...q...
...r...
...s...
...t...
...u...
...v...
...w...
...x...
...y...
...z...
...a...
...b...
...c...
...d...
...e...
...f...
...g...
...h...
...i...
...k...
...l...
...m...
...n...
...o...
...p...
...q...
...r...
...s...
...t...
...u...
...v...
...w...
...x...
...y...
...z...
...a...
...b...
...c...
...d...
...e...
...f...
...g...
...h...
...i...
...k...
...l...
...m...
...n...
...o...
...p...
...q...
...r...
...s...
...t...
...u...
...v...
...w...
...x...
...y...
...z...
...a...
...b...
...c...
...d...
...e...
...f...
...g...
...h...
...i...
...k...
...l...
...m...
...n...
...o...
...p...
...q...
...r...
...s...
...t...
...u...
...v...
...w...
...x...
...y...
...z...
...a...
...b...
...c...
...d...
...e...
...f...
...g...
...h...
...i...
...k...
...l...
...m...
...n...
...o...
...p...
...q...
...r...
...s...
...t...
...u...
...v...
...w...
...x...
...y...
...z...
...a...
...b...
...c...
...d...
...e...
...f...
...g...
...h...
...i...
...k...
...l...
...m...
...n...
...o...
...p...
...q...
...r...
...s...
...t...
...u...
...v...
...w...
...x...
...y...
...z...
...a...
...b...
...c...
...d...
...e...
...f...
...g...
...h...
...i...
...k...
...l...
...m...
...n...
...o...
...p...
...q...
...r...
...s...
...t...
...u...
...v...
...w...
...x...
...y...
...z...
...a...
...b...
...c...
...d...
...e...
...f...
...g...
...h...
...i...
...k...
...l...
...m...
...n...
...o...
...p...
...q...
...r...
...s...
...t...
...u...
...v...
...w...
...x...
...y...
...z...
...a...
...b...
...c...
...d...
...e...
...f...
...g...
...h...
...i...
...k...
...l...
...m...
...n...
...o...
...p...
...q...
...r...
...s...
...t...
...u...
...v...
...w...
...x...
...y...
...z...
...a...
...b...
...c...
...d...
...e...
...f...
...g...
...h...
...i...
...k...
...l...
...m...
...n...
...o...
...p...
...q...
...r...
...s...
...t...
...u...
...v...
...w...
...x...
...y...
...z...
...a...
...b...
...c...
...d...
...e...
...f...
...g...
...h...
...i...
...k...
...l...
...m...
...n...
...o...
...p...
...q...
...r...
...s...
...t...
...u...
...v...
...w...
...x...
...y...
...z...
...a...
...b...
...c...
...d...
...e...
...f...
...g...
...h...
...i...
...k...
...l...
...m...
...n...
...o...
...p...
...q...
...r...
...s...
...t...
...u...
...v...
...w...
...x...
...y...
...z...
...a...
...b...
...c...
...d...
...e...
...f...
...g...
...h...
...i...
...k...
...l...
...m...
...n...
...o...
...p...
...q...
...r...
...s...
...t...
...u...
...v...
...w...
...x...
...y...
...z...
...a...
...b...
...c...
...d...
...e...
...f...
...g...
...h...
...i...
...k...
...l...
...m...
...n...
...o...
...p...
...q...
...r...
...s...
...t...
...u...
...v...
...w...
...x...
...y...
...z...
...a...
...b...
...c...
...d...
...e...
...f...
...g...
...h...
...i...
...k...
...l...
...m...
...n...
...o...
...p...
...q...
...r...
...s...
...t...
...u...
...v...
...w...
...x...
...y...
...z...
...a...
...b...
...c...
...d...
...e...
...f...
...g...
...h...
...i...
...k...
...l...
...m...
...n...
...o...
...p...
...q...
...r...
...s...
...t...
...u...
...v...
...w...
...x...
...y...
...z...
...a...
...b...
...c...
...d...
...e...
...f...
...g...
...h...
...i...
...k...
...l...
...m...
...n...
...o...
...p...
...q...
...r...
...s...
...t...
...u...
...v...
...w...
...x...
...y...
...z...
...a...
...b...
...c...
...d...
...e...
...f...
...g...
...h...
...i...
...k...
...l...
...m...
...n...
...o...
...p...
...q...
...r...
...s...
...t...
...u...
...v...
...w...
...x...
...y...
...z...
...a...
...b...
...c...
...d...
...e...
...f...
...g...
...h...
...i...
...k...
...l...
...m...
...n...
...o...
...p...
...q...
...r...
...s...
...t...
...u...
...v...
...w...
...x...
...y...
...z...
...a...
...b...
...c...
...d...
...e...
...f...
...g...
...h...
...i...
...k...
...l...
...m...
...n...
...o...
...p...
...q...
...r...
...s...
...t...
...u...
...v...
...w...
...x...
...y...
...z...
...a...
...b...
...c...
...d...
...e...
...f...
...g...
...h...
...i...
...k...
...l...
...m...
...n...
...o...
...p...
...q...
...r...
...s...
...t...
...u...
...v...
...w...
...x...
...y...
...z...
...a...
...b...
...c...
...d...
...e...
...f...
...g...
...h...
...i...
...k...
...l...
...m...
...n...
...o...
...p...
...q...
...r...
...s...
...t...
...u...
...v...
...w...
...x...
...y...
...z...
...a...
...b...
...c...
...d...
...e...
...f...
...g...
...h...
...i...
...k...
...l...
...m...
...n...
...o...
...p...
...q...
...r...
...s...
...t...
...u...
...v...
...w...
...x...
...y...
...z...
...a...
...b...
...c...
...d...
...e...
...f...
...g...
...h...
...i...
...k...
...l...
...m...
...n...
...o...
...p...
...q...
...r...
...s...
...t...
...u...
...v...
...w...
...x...
...y...
...z...
...a...
...b...
...c...
...d...
...e...
...f...
...g...
...h...
...i...
...k...
...l...
...m...
...n...
...o...
...p...
...q...
...r...
...s...
...t...
...u...
...v...
...w...
...x...
...y...
...z...
...a...
...b...
...c...
...d...
...e...
...f...
...g...
...h...
...i...
...k...
...l...
...m...
...n...
...o...
...p...
...q...
...r...
...s...
...t...
...u...
...v...
...w...
...x...
...y...
...z...
...a...
...b...
...c...
...d...
...e...
...f...
...g...
...h...
...i...
...k...
...l...
...m...
...n...
...o...
...p...
...q...
...r...
...s...
...t...
...u...
...v...
...w...
...x...
...y...
...z...
...a...
...b...
...c...
...d...
...e...
...f...
...g...
...h...
...i...
...k...
...l...
...m...
...n...
...o...
...p...
...q...
...r...
...s...
...t...
...u...
...v...
...w...
...x...
...y...
...z...
...a...
...b...
...c...
...d...
...e...
...f...
...g...
...h...
...i...
...k...
...l...
...m...
...n...
...o...
...p...
...q...
...r...
...s...
...t...
...u...
...v...
...w...
...x...
...y...
...z...
...a...
...b...
...c...
...d...
...e...
...f...
...g...
...h...
...i...
...k...
...l...
...m...
...n...
...o...
...p...
...q...
...r...
...s...
...t...
...u...
...v...
...w...
...x...
...y...
...z...
...a...
...b...
...c...
...d...
...e...
...f...
...g...
...h...
...i...
...k...
...l...
...m...
...n...
...o...
...p...
...q...
...r...
...s...
...t...
...u...
...v...
...w...
...x...
...y...
...z...
...a...
...b...
...c...
...d...
...e...
...f...
...g...
...h...
...i...
...k...
...l...
...m...
...n...
...o...
...p...
...q...
...r...
...s...
...t...
...u...
...v...
...w...
...x...
...y...
...z...
...a...
...b...
...c...
...d...
...e...
...f...
...g...
...h...
...i...
...k...
...l...
...m...
...n...
...o...
...p...
...q...
...r...
...s...
...t...
...u...
...v...
...w...
...x...
...y...
...z...
...a...
...b...
...c...
...d...
...e...
...f...
...g...
...h...
...i...
...k...
...l...
...m...
...n...
...o...
...p...
...q...
...r...
...s...
...t...
...u...
...v...
...w...
...x...
...y...
...z...
...a...
...b...
...c...
...d...
...e...
...f...
...g...
...h...
...i...
...k...
...l...
...m...
...n...
...o...
...p...
...q...
...r...
...s...
...t...
...u...
...v...
...w...
...x...
...y...
...z...
...a...
...b...
...c...
...d...
...e...
...f...
...g...
...h...
...i...
...k...
...l...
...m...
...n...
...o...
...p...
...q...
...r...
...s...
...t...
...u...
...v...
...w...
...x...
...y...
...z...
...a...
...b...
...c...
...d...
...e...
...f...
...g...
...h...
...i...
...k...
...l...
...m...
...n...
...o...
...p...
...q...
...r...
...s...
...t...
...u...
...v...
...w...
...x...
...y...
...z...
...a...
...b...
...c...
...d...
...e...
...f...
...g...
...h...
...i...
...k...
...l...
...m...
...n...
...o...
...p...
...q...
...r...
...s...
...t...
...u...
...v...
...w...
...x...
...y...
...z...
...a...
...b...
...c...
...d...
...e...
...f...
...g...
...h...
...i...
...k...
...l...
...m...
...n...
...o...
...p...
...q...
...r...
...s...
...t...
...u...
...v...
...w...
...x...
...y...
...z...
...a...
...b...
...c...
...d...
...e...
...f...
...g...
...h...
...i...
...k...
...l...
...m...
...n...
...o...
...p...
...q...
...r...
...s...
...t...
...u...
...v...
...w...
...x...
...y...
...z...
...a...
...b...
...c...
...d...
...e...
...f...
...g...
...h...
...i...
...k...
...l...
...m...
...n...
...o...
...p...
...q...
...r...
...s...
...t...
...u...
...v...
...w...
...x...
...y...
...z...
...a...
...b...
...c...
...d...
...e...
...f...
...g...
...h...
...i...
...k...
...l...
...m...
...n...
...o...
...p...
...q...
...r...
...s...
...t...
...u...
...v...
...w...
...x...
...y...
...z...
...a...
...b...
...c...
...d...
...e...
...f...
...g...
...h...
...i...
...k...
...l...
...m...
...n...
...o...
...p...
...q...
...r...
...s...
...t...
...u...
...v...
...w...
...x...
...y...
...z...
...a

ffinctorum, cū pluralitas distinctionem sequatur: F
 distinctio vero formalis fit ex aliqua oppositione.

Ad xvii. Dicendum, q̄ in diuinis non differt, quod significatur per medium formæ, & quod significatur per modum suppositi, vt diuinitas, & Deus paternitas, & pater. Et ideo non oportet, q̄ licet proprietates relatiuæ sint quasi differentiæ cōstituentes personas, quod faciant compositionem aliquam cum personis constitutis.

Ad xviii. Dicendum, q̄ licet pater, & filius nō distinguatur ab inuicē: nisi paternitate, & filiatione, non tñ oportet, q̄ pater, & filius quasi specie differant in diuinis, quia paternitas, & filiatio sunt relationes s̄m speciem diuersæ. Non enim istæ relationes se habent ad diuinas personas, vt speciem dantes: sed magis vt supposita distinguentes, & constituentes. Illud aut̄ quod se habet ad personas diuinas, vt speciem dās, est natura diuina, in qua filius est similis patri. Nā generans generat sibi similem s̄m speciem, non s̄m indiuiduales proprietates. Sicut ergo Sortes, & Plato licet non distinguerentur ad inuicem indiuidualiter, nisi albedine, & nigredine, quæ sunt diuersæ qualitates s̄m speciem, nō tñ specie differunt, quia id quod est species albo & nigro, non est species Sortis, & Platonis: ita nec sequitur, q̄ pater, & filius specie differant, propter differentiam paternitatis, & filiationis s̄m speciem licet in diuinis non possit proprie dici aliquid differre secundū speciem, cum non sit ibi species & genus.

Ad xix. Dicendum, q̄ nullo modo concedendum est, q̄ in diuinis sit nisi vnum esse: cū esse semper ad essentiam pertineat, & præcipue in Deo, cuius esse est sua essentia. Relationes aut̄, quæ distinguunt supposita in diuinis, non addunt aliud esse super esse essentie, quia non faciunt compositionē cū essentia, vt dictum est. Omnis aut̄ forma addens aliquod esse super esse substantiale, facit compositionem cum substantia, & ipsum esse est accidentale: sicut esse albi, & nigri. Diuersitas ergo s̄m esse sequitur pluralitatē suppositorū: sicut, & diuersitas essentie in reb. creatis. Neutrum aut̄ in diuinis.

Ad xx. Dicendum, q̄ operatio egreditur ab agēte rōne formæ, vel virtutis, quæ est principii operationis. Et ideo nihil prohibet à trib. personis, quæ sunt vnius naturæ, & virtutis, vnam creationē procedere: sicut si trium calidorum esset vnus numero calor, vna numero ab eis calefactio proueniret.

Ad xxi. Dicendum, q̄ formæ indiuiduantes in rebus creatis non sunt subsistentes, sicut in diuinis, & ideo non est simile.

Ad xxii. Dicendum, q̄ in rebus creatis ad multitudinē suppositorū, sequitur multiplicatio essentie, quæ non accidit in diuinis. vnde rō non sequitur.

Ad xxiii. Dicendum, q̄ licet tota, & perfecta diuinitas sit in qualibet trium personarum s̄m proprium modum existendi: tñ ad perfectionem diuinitatis pertinet, vt sint plures modi existendi in diuinis, vt. i. sit ibi à quo alius & ipse à nullo, & aliquis qui est ab alio. Non. n. esset omnimoda perfectio ī diuinis, nisi esset ibi processio verbi, & amoris.

Ad xxiiii. Dicendū, q̄ ratio illa procedit, ac si diuina personæ per essentiam distinguerentur. Sic enim plenitudo gaudij quā habet pater in filio, esset in aliquo extrinseco, & non haberet pater hoc in seipso: sed quia filius est in patre, vt verbum ipsius, non posset esse patri plenum gaudium de seipso, nisi in filio: sicut nec homo de seipso gaudet, nisi per conceptionem quam de seipso habet.

q. princ. art. 3. & 4.

Vtrum nomen personæ conuenienter possit predicari pluraliter in diuinis.

Sexto quaritur vtrum nomen personæ conuenienter possit predicari pluraliter in diuinis. Et vñ, quod non. Persona. n. est substantia, vt ex definitione Boetij patet, sed substantia nō predicatur pluraliter in diuinis. ergo nec persona.

¶ 2. Præter. Alia nomina absoluta predicantur tñ singulariter in diuinis, vt sapiens, bonus, & humilis: sed hoc nomen persona est nomen absolutum: ergo non debet predicari pluraliter in diuinis.

¶ 3. Item nomen personæ à subiecto sumi vñ, est significet indiuiduum in genere substantiæ, & persona dicatur quasi per se vna: subsistere aut̄ ad essentiam pertinere vñ, quæ non multiplicatur in diuinis. ergo nec nomen personæ pluraliter potest predicari. Sed dicendū, quod licet subsistere sumatur ab essentia: tñ dicere possumus, q̄ in diuinis sunt tres subsistentes, & similiter quod tres personæ.

¶ 4. Sed cōtra. ea quæ significāt essentiam in diuinis, non possunt predicari pluraliter, nisi sint adiectiua, quæ non trahunt numerū à forma significatæ: sed à suppositis, cū e conuerso sit in substantiis. Vnde dicimus, q̄ in Deo sunt tres æterni, si per æternitatem sumatur: si vero substantiue, tunc verum est, quod Athan. dicit, q̄ non sunt tres æterni: sed vnus æternus. Hoc aut̄ nomē persona est substantiuum, nō adiectiuum. ergo nō debet predicari in plurali.

¶ 5. Præter. Licet adiectiua essentialia predicantur pluraliter, in diuinis tñ formæ significatæ non predicantur pluraliter, sed singulariter tñ. Est enim quomodo dicamus pluraliter tres æternos in diuinis, nullo tamen modo dicimus tres æternitates. Est ergo aliquo modo possit dici, quod sint tres personæ in diuinis, nullo tamen modo poterit dici, quod sint tres personalitates.

¶ 6. Præter. Sicut Deus significat diuinitatem habentem, ita personæ diuina significat subsistentiam in diuinitate: sed sicut dicimus in diuinis tres subsistentes in diuinitate, ita tres habentes diuinitatem. Sic ergo hac ratione potest dici, quod ī diuinis sint tres personæ: similiter poterit dici, quod sint tres dii, quod est hæreticum.

¶ 7. Præter. Boetius dicit in lib. de Tri. quod id est sunt tres dii, quia Deus non differt à Deo in diuinitate: sed similiter persona diuina non differt à persona diuina aliqua personalitatis differentia videtur, cum commune sit eis hoc, quod est persona. ergo persona non potest pluraliter predicari in diuinis.

SED COMTRA, est quod Aug. dicit in 7. de Trin. quod quærentibus quid tres essent, pater, & filius, & Spiritus sanctus, responsum est, quod diuinitas personæ. ergo persona pluraliter in diuinis predicatur.

¶ 2. Præter. Athanasius dicit, quod alia est persona patris, alia filij, alia Spiritus sancti: distinctio aut̄ est causa numeri. ergo persona pluraliter debet dici in diuinis.

RESPON. Dicendum, quod nomina ad substantiua, sicut iam supra dictum est, trahunt numerum à forma significatæ: adiectiua vero à supposito cuius ratio est, quia nomina substantiua significatur per modum substantiæ: adiectiua vero per modum accidentis, quod indiuiduatur, & multiplicatur per subiectum, substantia uero per seipsum. Cuius ergo